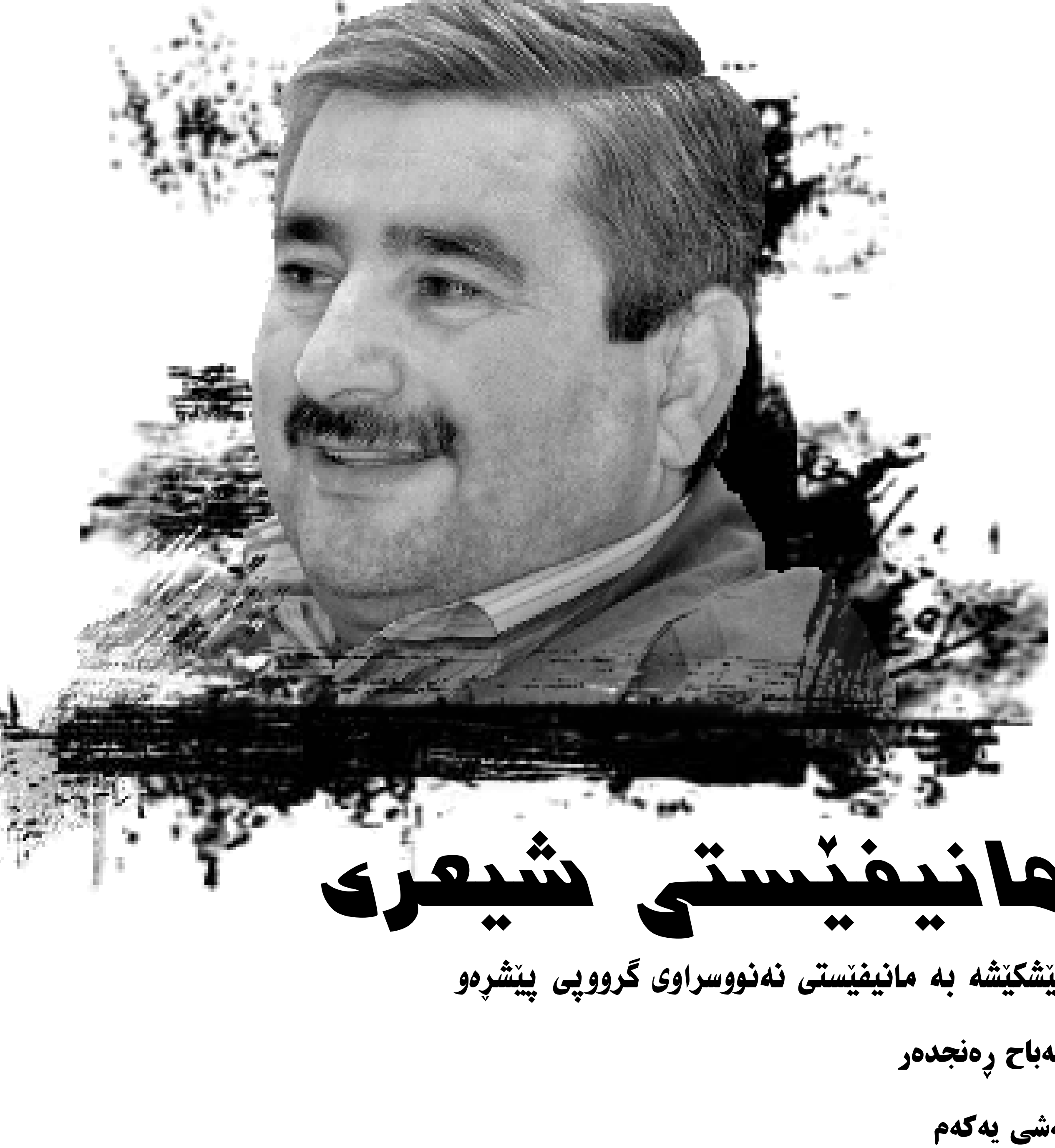

مانیفێستی شیعری

پێشکێشه به مانیفێستی نه‌نووسراوی گرووپی پێشڕه‌و

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر

به‌شی یه‌که‌م

١

به‌رپرسیاریه‌تیی شاعیری ڕاسته‌قینه ئه‌وه‌یه، شیعری بێگه‌رد بگه‌یه‌نێته کۆمه‌ڵگه‌ی مرۆڤایه‌تی. له کۆتایی حه‌فتایه‌کاندا، بووم به خوێنه‌رێکی تامه‌زرۆی شیعر، شیعرپه‌روه‌ریش به‌شێوازێکی سه‌رسوڕهێنه‌ر له ژیانمدا ده‌رکه‌وت و په‌ره‌ی سه‌ند، هیچم نه‌ده‌بینی جگه له‌و جوانییانه‌ی له‌ناو شیعردا ده‌کرانه‌وه و جووڵه‌داربوون، ته‌نانه‌ت له ڕۆیشتنی ناو شه‌قام و دانیشتنی ناوپۆل و له‌سه‌ر خوانی خێزانیشدا، شیعر وڕێنه‌ی چێژداری پێده‌کردم. ژیانی من، قه‌ره‌باڵغ نه‌بوو به پله‌و پایه‌ی فه‌رمانبه‌ری و باڵه‌خانه و خانووی گه‌وره و ده‌وڵه‌مه‌ندبوون و..... تاد، ته‌نیا به شیعر قه‌ره‌باڵغ بوو، باس و بابه‌تی سه‌ره‌کیم

تایبەتکاریی من ئەوەیە، شیعرم گەڕاندەوە بۆ خەون. خەونیش پاکیەتیی ژیان ڕادەگرێت

لەگەڵ هاوڕێکانم و ژیان شیعر بوو بەس، واش تێدەگەیشتم ئەگەر دوو دوژمنی ڕەچەڵەک کوشتەی سەرسەختی یەکتری لەناو کرانەوەی شیعریدا گفتوگۆ بکەن، دەماری گرژیان خاو دەبێتەوە، تا ڕادەی پاکبوونەوە، یەکتریان خۆش دەوێت و پشت دەدەنە یەک.

بنچینەی ئەم خۆشەویستی و پشت دانە یەکترییەش ئەفسوونی شیعرە، لەپاڵ ئەم بڕواهێنانە کەڵکەڵەی شیعرنووسین ناخی بە توندی ڕاتەکاندم.

بڕواهێنان جوانترین و بەهێزترین شیعرییەتی تێدایە، بانگی وشەشم هاتە بەرگوێ، بمهێنە ناو ژیان.

هێزم تێدایە خەونە نەبڕاوەکانت بە ئومێد و ناوەند بگەیەنم، ئەم بانگکردنی وشەیە، بە یەکەمین و گرینگترین هۆکارو پەیام دەزانم.

دوای ئەم ناخ ڕاتەکاندنە، ناوە ناوە دەقی شیعریم دەنووسی و بوێرانە بڵاوم دەکردنەوە، بەتەواوی بار و بواری بیرکردنەوەش بەدوای کەش و هەوای سەربەخۆ وێڵ بووم و بە هێڵی ئەفسوونیدا ڕۆیشتم تا بە ئێستاکە گەیشتووم لەناو بەهەشتی نووسین لە پانتایی خەوندا کاردەکەم.

خەون کاریگەریبوون بە شیعری تێدا بەهێزە، جیهانبینی منی لێوە ڕوونبووەتەوەو بووەتە پەیوەستێکی پتەو لەگەڵ پرسیارەکانی ژیان.

مرۆڤ، ئێستای لە نەماندایە، ڕابردوو و داهاتووی هەیە، شیعرێک لەسەر بنەما و جیهانبینیی ڕوون بنیاد نەندرابێت، نە بە کەڵکی ئەمڕۆ دێت، نە هیچ سەردەمێکی تریش وەک دەقی پتەو و پەتی ئەدەبی قبووڵی دەکات.

ڕابردوو بەشی هەرە گەورەی ژیانی نووسەر پێکدەهێنێ و پێکهاتەی دەقیشە، چونکە ئێستا، کە خەریکی کار و کردەی نووسینی، دوای قاوەخواردنەوەیەک چرکەی کار و کردەی نووسینەکەت دەبێتە ڕابردوویەکی زیندوو، کەواتە ئەو کاتەی کارو کردەکەی تێدا ئەنجام دەدەیت ئێستایە و بەشی هەرەگەورەی پێکهاتەکەی ڕابردووە. ئایندە تەنیا لەناو دەقدا دەبیندرێت و ئەندێشەیەکی تێکەڵ بە فەنتازیا بەگەڕ دەخات. ئەو ئەندێشە تێکەڵ بە فەنتازیایە بیرۆکەو خاڵی تێڕوانییە. ژیانبینی بە ئایندەبینییەوە تەواو دەبێ و بەبێ ئایندەبینی ناتەواوە. کرۆک و دیوی نهێنیی ژیان، ئایندەیە. ئایندەش خاڵی تێڕوانییە و لەهەموو بەشەکانی دیکە چالاکترە، چونکە بەردەوام هەوڵی بۆ دەدرێت و هەستی قووڵایی ژیانبینی سەر دەخات. ئەم هەوڵ و دەربڕینەش هۆکاری داهێنانی ئەدەبین.

تایبەتکاریی من ئەوەیە، شیعرم گەڕاندەوە بۆ خەون. خەونیش پاکیەتیی ژیان ڕادەگرێت.

هەموو دەقەکانیشم، دەقی بیرکردنەوە و درێژن، ئاسۆ و دووریی ئەفسانەییان تێدا سەربەخۆ و گونجاوە بۆ پڕ نهێنی و ئەزموونکردنیان، بەهەمەجۆری شێواز کارم لەناو کردوون تا ئەو شوێنەی دەقەکە دەخوازێت خۆی بەکۆتایی بگەیەنێت لەگەڵیدا تەبا دەبم و دەڕۆم.

زمانی بێدەنگکراوم لە دەقەکاندا بە دەنگهێناوەتەوە بە ئاسانیش دەتواندرێت هێڵە جیاکارەکان لەم بەدەنگهێنانەوەیەدا دەستنیشان بکرێت.

شیعر ناوەندە، هەموو ڕەگەزەکانی تری ئەدەبی بەرەو ناوخۆی بەکێش دەکات و چارەنووسی ڕاستەقینەیان بە ڕوونی دەداتە دەست، لە ژیانی شیعریدا سوودی گێڕانەوەو تەوژمی هۆش و گفتوگۆ

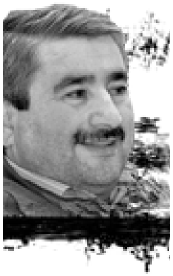

زمانی بێدەنگکراوم لە دەقەکاندا بە دەنگهێناوەتەوە بە ئاسانیش دەتواندرێت هێڵە جیاکارەکان لەم بەدەنگهێنانەوەیەدا دەستنیشان بکرێت

لەڕووی هیچ ڕەگەزێکی ئەدەبی حەزم نەکردووە وەک کەس بم، کەسیشم لەبەرچاو نەگرتووە، هاوڕێی هەموو ئەو شاعیرانەم، کە پێش من پرۆژەی داهێنایان هەبووە، ئەوانەی هاوچەرخن، ئەوانی دوای منیش دێن و دەبن بە شاعیری خاوەن پرۆژە.
خۆم لە دەرەوەی هەموو نەوەیەکدا دەبینم

لەهونەری ڕۆمان و پەخشان و شانۆنامەو چیرۆک ..... تاد، وەردەگرم.

لە ڕەگەزی خۆیان دەریان دەهێنم و هێزی کرانەوە و جووڵاندنیان پێدەدەم، پەتەوتر و کاریگەرتر و سەیرتر و بەپیتتریان دەکەم، لەئامادەکردنیان بۆ دامەزراندنی دەقی شیعری.

دەقیش خوێندەواری دڵنیا دەکات لە چێژوەرگرتنی شیعرییەت و خواست، چاوەڕوانییان دەهێنێتە دی.

من بەرپرسیارییەتی دەنووسم، لەبارەی بەرپرسیارییەتییەوە نانووسم.

٢

یەک لە دڵەڕاوکێی من ئەوەیە، شاعیرێک، یان گرووپێک کارێکی نایابیان بەرهەم هێنابێت هەوڵ دەدەم باش لە چۆنیەتی و ڕەگی هەقیقەتی سەرکەوتنی کارەکە بگەم.

لەڕووی هیچ ڕەگەزێکی ئەدەبی حەزم نەکردووە وەک کەس بم، کەسیشم لەبەرچاو نەگرتووە، هاوڕێی هەموو ئەو شاعیرانەم، کە پێش من پرۆژەی داهێنایان هەبووە، ئەوانەی هاوچەرخن، ئەوانی دوای منیش دێن و دەبن بە شاعیری خاوەن پرۆژە.

خۆم لە دەرەوەی هەموو نەوەیەکدا دەبینم، تەنانەت لە هێندێ شیعردا سەر بە شیعری لە پێشتری خۆشم نیم، سەر بە ئەزموون و ئەفسانەی ئەو شیعرەم، کە دوا شیعرمە و لە نووسینیدام، زەمینەی ئەفسانەیی پێش ئەوەی لە هیچ ڕەگەزێکی ئەدەبیدا کاری پێکرابێ و هەبوویێت لە شیعردا کاری پێکراوە و هەبووە.

ناچمە ناو هیچ گرووپێکی ئەدەبی، خۆشم بەهیچ گرووپێک نەزانیوە، لە بنەڕەتدا ئەدەب و داهێنان کاری تاکەکەسییە، چوونە ناو بازنەی گرووپ، دەرکردن و چەواشەکردنی ئەم تاکەکەسییەیە لە بازنەی ئەدەب و داهێناندا.

خانەخانەیی و قۆناغبەندکردن، هەڵەیەکی کوشندەیە، شیعر تەنیا بە گەیشتن بە باری دەروونرۆشنی پێوانە دەکرێت، ئەمە بۆچوون و بیرکردنەوەی کۆمەڵێک خودی وریایە، دەق قسەیان بۆ دەکات و دەق قسەشیان پێدەکات.

بێوچان لەگەڵ خۆمدا لە جەنگی بێ ئاماندام بۆ ئەوەی بگەم بە باری دەروونرۆشنی تا بەسەر تەمەن و کاتدا زاڵ بم، خۆشم بە تەلیسمی لیێڵی ساختەوە هەڵنەواسیوە، هەوڵم داوە ئاست و ئاراستەکانی توانا و بیرکردنەوەی ئەمرۆ بم.

لەمرۆدا بزواندن و پێشبینیکردنی ئایندە دەردەکەوێت، لە جیهانی خۆمدا ئارامی دروست دەکەم و بارێک دەتەقێنمەوە و دەنووسم، پێوەندیشم لەگەڵ سۆراغکەرانی بەرهەممدا بەردەوام و پتەوە، ناشزانم تا کوێ بڕ دەکەم، بەڵام خۆم لەوە دڵنیا کردووەتەوە لە شیعرەوە بەرەو ژیان و ئایندە دەڕۆم.

لەسەر هەموو ئاست و ئاراستەکانی ژیان لایەنگیری گۆڕان و جێگیرنەبوونم، شیعری کوردی لەکلاسیکەوە تا بە ئەمرۆی گەیشتووە لەباری وەستاو نەماوەتەوە، بگرە قۆناغ بە قۆناغی بڕیوە، ئەگەر گۆڕانی ڕیشەیی و داڕشتنی قووڵیشی پەیدانەکردبێت، ئەوە بۆچوونی هاوچەرخ و ڕەسەنی لە ئاست شارستانییەتی وڵاتەکەیدا هێندێک ناوکی بنەمای دۆزیوەتەوە. کاری زمان و شێواز و شیعرییەتی قۆناغەکەی لەسەردا کردووە.

چەند قۆناغێکی دانپێدانراوی شیعری کوردی لە ئارادان و لێتوێژینەوەیان لەبارەوە دەنووسرێ،

هەست دەکەم، ژیان لە دۆخگۆڕیندا جۆرە بەرزی و نزمییەکی ناڕێکی تێدایە، دەمەوێ لەم دۆخگۆڕین و بەرزی و نزمییە ناڕێکەدا ڕزگارم ببێت

بەڵام قۆناغەکان قۆناغی درەوشاوە نین، بگرە هەر یەک لە قۆناغەکان دەنگێکی درەوشاوە نوێنەرایەتی قۆناغەکەی کردووە.

ڕەخنەی کوردی، نەهاتووە تەواوی قۆناغێک بە ئاستی دەنگەکان وەربگرێ و خوێندنەوەیەکی وشیاری بۆ بکات، گرینگییەتی سەربەخۆیی و هاوبەشی کارکردنیان و بنەما دۆزراوەکانی قۆناغەکە دەربخات.

بگرە یەکە یەکە نوێنەرە بەهێزو درەوشاوەکانی وەرگرتوون، ئەم یەک یەک وەرگرتنەش وای کردووە قۆناغەکان کارکردنی هاوبەشیان بە نەدۆزراوەیی بمێنێتەوە.

من ژیان دەنووسم، لەبارەی ژیانەوە نانووسم.

٣

هەست دەکەم، ژیان لە دۆخگۆڕیندا جۆرە بەرزی و نزمییەکی ناڕێکی تێدایە، دەمەوێ لەم دۆخگۆڕین و بەرزی و نزمییە ناڕێکەدا ڕزگارم ببێت، لەناو شیعری پەتیدا بژیم و مانایەک بە ژیان و دادپەروەری بدەم، شاعیر ئەگەر خۆی خستە خزمەت دەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسییەوە، هاوپەیمانی بوو، بێگومان ڕۆڵ و ئامادەیی گەشەکردن و پەرەسەندنی جیاکاری لە بەین دەچێت، ناتوانێ توانای بەهێزی داهێنان ڕابگەیەنێت، بەڵام ئەگەر دوور لە هێزی شەڕخوازی، جۆرێک باوەڕی سیاسیی هەبێ بۆ تێگەیشتن لە هۆکارەکانی ڕوودان، چالاکییەکی هۆشمەندییە لێیەوە کاریگەریی خۆی بەدی بهێنێ و تێڕوانینەکانی نیشان بدات و بیانچەسپێنێت. چرکەساتی نووسین، چرکەساتی تێکۆشانی گیانییە.

شیعری داهێنراو، وشەکانی جەنگاوەری سەربەخۆییخواز و سەر لەشکری بەرەنگاربوونەوەن دژی دیکتاتۆریەتی بە زەبری هێز خۆسەپێنەر، کە هەستم بۆ خۆشییەکانی ژیان جۆشا، ژیان زۆر بە ئاڵۆزی و گرانی خۆی پیشاندام، لەم کاردانەوەیەدا دەمەوێ لە ڕێگای شیعرەوە ئاڵۆزی و سەختییەکانی ژیان بەتاڵ بکەمەوە، ژیان بهێنمە ناو زمان و نووسین، بۆیە ئاوا هۆگری شیعر بوویمە، هەموو ژیانی لێسەندووم.

بۆ ئەم داوایە لە ژیان شیعر پێویستییە، لەچرکەساتی چاوەڕواننەکراو و نەبیندراو و خەونئامێزدا، بار و کەشێکی پیرۆز سەرتاپێم دەدەگرێ و دەڵێت: خودی بەرپرسیار بەرانبەر بزواندن، پەیامی شیعر بەرز بکەرەوە.

شیعر حەوشەو ماڵی خودایە، گوناهی هەموومانی لێ پاک دەبێتەوەو تێیدا دەبین بە فریشتە و خوداوەند، شیعر ئامانجی بەختەوەری و جێگای هەموو هیواو خۆشادمانکردنێکە بۆ من، لە ڕێگایەوە دەتواندرێت پێوەندی بە جیهانی فریشتە و خوداوەندانەوە ببەستی، هەروەها خەونەکانت کۆ دەکاتەوە، ئەگەریش زانیارییەکی گشتیت لەبارەی کەرەستە و ئامرازەکانەوە نەبێت، ناتوانێ هەڵگری خەونەکانت بێت.

من خەون دەنووسم، لەبارەی خەونەوە نانووسم.

٤

بێ بەهرەکان بەچالاکی و پڕ بەرهەمیم جۆرێک شڵەژاوییان کەوتووەتێ و نائاسوودەو سەغڵەتن، بەئاشکرا و ژێراو ژێر لە پلان و پیلان دانانن دەمبەستم بکەن و بمچەوسێننەوە، یان ئەو ڕووناکییەی لێمەوە دروست بووە ئەگەر بۆ ماوەیەکی کاتیش بێت، بیکوژێننەوە، یان بیشارنەوە، ئەگەرنا

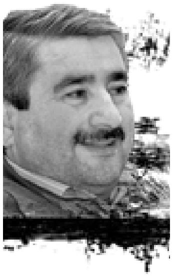

شیعر حەوشەو ماڵی خودایە، گوناهی هەموومانی لێ پاک دەبێتەوەو تێیدا دەبین بە فریشتە و خوداوەند، شیعر ئامانجی بەختەوەری و جێگای هەموو هیواو خۆشادمانکردنێکە بۆ من، لە ڕێگایەوە دەتواندرێت پێوەندی بە جیهانی فریشتە و خوداوەندانەوە ببەستی، هەروەها خەونەکانت کۆ دەکاتەوە، ئەگەریش زانیارییەکی گشتیت لەبارەی کەرەستە و ئامرازەکانەوە نەبێت، ناتوانێ هەڵگری خەونەکانت بێت.

بیشێوێنن و گومانی بخەنە سەر.

لەم دژایەتیکردنەدا هەست بەهیچ زیانێک ناکەم، بایی ئەوەندە گوێیان لێڕادەگرم بزانم چی دەڵێن، ئاست و ئاراستەکانیان چین، هێندە کاتیان نادەمێ بیریان لێ بکەمەوە، گیانی لەخۆبووردن و بێبایەخکردنی دوژمنەکانم لەمندا بەهێزە، ئەمەش لە ڕێگای گیانپەروەردەکردنێکی بەردەوام و دۆزینەوە و خۆناسینەوە پێیگەیشتووم.

شیعر بۆ من پەیامی ڕاچڵەکاندن و ئەو ئاگرەیە قەت ڕووی لە خامۆشی نییە، تەواو بڕوام پێی هێناوەو ئەمەکداری بۆی، دوژمنەکانم لەناوەوەیاندا لە ئاست ئەم ئەمەکدارییەی من داتەپیون، خۆیان بە گوڕنەتەڵە و چەوساوەی دەقەکانم دەبینن، منیش لە شەڕە بێفەڕەکان خۆم پاراستووەو فەرامۆشیان دەکەم.

شیعر بۆ من پەیامی ڕاچڵەکاندن و ئەو ئاگرەیە قەت ڕووی لە خامۆشی نییە، تەواو بڕوام پێی هێناوەو ئەمەکداری بۆی، دوژمنەکانم لەناوەوەیاندا لە ئاست ئەم ئەمەکدارییەی من داتەپیون، خۆیان بە گوڕنەتەڵە و چەوساوەی دەقەکانم دەبینن، منیش لە شەڕە بێفەڕەکان خۆم پاراستووەو فەرامۆشیان دەکەم

لەگردەنشینی دەروونی ئامانجدارم خەریکی بەرزکردنەوەی ئەو شتە پیرۆزە دەبم، کە بڕوام پێ هێناوە، بڕواهێنان جوانترین و بەهێزترین شیعرییەتی تێدایە، هەلومەرج و ئارامی تەواوم بۆ دابین دەبێت وەک منداڵێک خەون دەبینم، ژیان لەناو خەوندا مشتومال بکەم.

شاعیری ڕاستەقینە هەموو کات وەک منداڵێک هەڵسوکەوت دەکات، هەرکاتێک ڕێگای دا ئەو منداڵییەی ناوەوەی وەک گەورەیەک فەرمانی پێ بدا و هەڵی سووڕێنێت، ئەوە لەم چرکەیەدا جاڕی بەتاڵبوونی خۆی دەدا،چونکە گەورە لەهەڵسوکەوتیدا تاکتیک بەڕێوەی دەبا و تاکتیکیش بەڕێوە دەبات، داهێنەریش پاکی و یەکڕوویی فەرمانڕەوایەتی، پاکی و یەکڕوویش تەنیا لە منداڵییەتیدا دەست دەکەوێ، لە پاکی و یەکڕوویيدا دەگەیت بە درەوونڕۆشنی خودایی.

پەرە بە خەونبینین دەدەم، خەون لە دەربڕیندا بنەڕەتی واقیع ون ناکات، ملکەچی دەسەڵاتیش نابێ، بەرهەمهێنەری ترپەو ئاوازی نوێیە بۆ دەربڕین لێکردن و بەڕێوەچوونی واقیع لە ناو دەقی فانتازیادا.

من پاکی دەنووسم، لەبارەی پاکییەوە نانووسم.

٥

شاعیری دامەزرێنەری گەورەمەند بە ڕەخنە لێگرتنی نابەجێش بڕوای بە دامەزرێنەری و گەورەمەندی خۆی لەق نابێت، پتەوتر و کاریگەرتر و پەیتتر دەبێتە هێمای ڕوونبوونەوەی زمان و نووسین.
مێژووی لەناو دادەمەزرێ، ئەو بڕوا پتەوتربوون و کاریگەرییە و پەتییەشی هێزی ڕزگارکەرو ڕزگارکردنی دەقە لە پاشماوە جێماوەکان و پاشخاپەڕۆکەکانی زمان و نووسین.

من ڕزگارکردن دەنووسم، لەبارەی ڕزگارکردنەوە نانووسم.

٦

هیچ وشەیەک لە ژیان و مردن کۆنتر نییە، وشەش لەسەر کۆنی و نوێی نەکەوتووە، بگرە لەسەر تێگەیشتنی نووسەر کەوتووە چۆن بەکاری دەهێنێ و ئاست و ئاراستەو ئاسۆی لێ دەدۆزێتەوە.

نەمویستووە جیهانی کۆن بڕووخێنم و جیهانی نوێ بنیاد بنێم، تێکۆشاوم لەناو جیهانی کۆندا جیهانی تر بدۆزمەوە و بیکەم بە نموونەی ڕوونی و خاوێنی بەهەشتی تا هەتایە.

شاعیر دەتوانێ کەڵک لە تەواوی وزە سروشتییەکان وەربگرێ بۆ بنیاد و پێکهاتەی شیعری.

شیعر، بەپێوەندییەکی کراوە و زیندووی ژیان

شاعیری دامەزرێەری گەورەمەند بە ڕەخنە لێگرتنی نابەجێش بڕوای بە دامەزرێەری و گەورەمەندی خۆی لەق نابێت

دەزانم، هێندێک کاری سەرەتاییم سادەبوون، کە لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا بە ناوەندی ڕۆشنبیری کوردیم ناساندوون، بە شایستەی ئەوەیان نازانم لە کتێبێکدا بیانهێنمەوە ناو جیهانی زمان و نووسین، دووبارە پیشانیان بدەمەوە، یان جۆرە یەکترناسینێک بوون لەگەڵ خەیاڵی بە پیتی شیعر و هەڵڕشتنی مانادا. کارکردن لەپێناو مانادا لەناو ڕەگەزە شیعرییەکاندا ڕەگەزێکی بنچینەی نییە.

وەک دەسپێک و زەمینە لە هێندێکیاندا جیهانبینیی شیعریم تێیاندا سەرەتاییە، لەگەڵ ئەوەشدا بەهەموو هێزو توانای دەربڕینم لە تەواوی ژیان و بوونم ڕوانیوە، ئەو ڕوانینانەی لێیانەوە دەگەی بە قووڵایی ئومێدە پەیامدارە ڕاستەقینەکان.

هەوڵمداوە ئەوەی لە گیان و ناخی من جێگیربووە، بیگوازمەوە بۆ گیان و ناخی کۆی ئادەمیزادەکان بەو حیکمەتەی شیعر پاکییەتی ژیان ڕادەگرێت.

من دۆزینەوە دەنووسم، لەبارەی دۆزینەوە نانووسم.

٧

پێشبینی لە بیری مندا بەهێزە، زۆر جاران شەو خەونم بینیوە بۆ بەیانی، یان لە ماوەیەکی کورتدا ڕووداوی خەونەکە بە واقیعی هاتووەتە ناو ژیانم و بووەتە ڕووداوێکی بیندراو.

شیعر دەکەم بە ژیان، شیعریش دەوری ئەم چەترە دەبینێ هەموو چالاکییەکانمی لە سێبەردا یاداشت دەکەم.

شیعر وەک خەون وایە، ئەگەر نەیبینم هەست دەکەم وەک مرۆڤ تەواو بوویمەو شوێن و ئەرکم لە ژیاندا نەماوە.

ترپەو خورپەیەکی شاراوەی ناخە، دێت و دەستم دەگرێ، دەمباتە ناو ژیانێکی جوان و بەهەشتی تا هەتایە، لەم گەشتە جوانەشدا بە نەرمە گۆرانی گوتنەوە شتە هەرە جوانەکان دەکەم بە هاوڕێی گیانی بە گیانی خۆم و دەیانهێنمەوە ناو ماڵی هەمیشە دڵخۆش و فەرامۆشبەخشی زمان و نووسین.

من پێشبینی دەنووسم، لەبارەی پێشبینییەوە نانووسم.

٨

شاعیر لە شیعرەوە هەستیاریی خۆی دەگەیەنێ، شاعیری داهێنەریش کەللەسەری میللەتە، لەهەر شیعرێکیشدا ڕاستییەک لە کەللەسەر دەدۆزێتەوە.

کۆمەڵێک دەقی پەتیم نووسیوە لە پانتایی خەون بوونەتە شێواز و بەرگری لە مانای جوان دەکەن، پێناسەی ئەدەبی منیان پێکهێناوە، بە ئەدەبیاتبوونی خەونم لێیانەوە ناساندووە، تا ڕادەیەکی بەرچاویش سەر بە گۆبەندبوونە و لەرزەیەکی نوێبەخشیان خستووەتەوە، بەهۆی خۆ دامەزراندن و گورج هاتنە پێشەوەو بڕوا بەخۆبوونم لەبەردەوامی بەخشیندا کاردانەوە و بەدگۆیی و ئیرەیی و نیازخراپی و دڵڕەشی و کەمسەریی و ناکەسبەچەیی دوژمنە گوڕنەتەڵەکانم گەیشت بە پلەیەک هەڕەشەی زۆر ناشارستانیم لێ بکەن.

لە دەقەکانمدا سەرچاوە ئێستێتییەکانی ژیان لەهەموو شتێکدا بەرزترن، پێوەندیشم لەگەڵ شوێندا، پێوەندییەکی گیانییە، یەکەم خەیاڵگەی بەپیتمە هەموو یادەوەرەییەکانم لە شوێنێکدا خەوتوون، کە چاو بواری نییە کۆیان بکاتەوە و بیانگرێت، مەگەر لە ڕێگای خەونبینینەوە بە ئاگایان بهێنمەوە و ئاوی چاوی تیشکهاوێژم بدەم، بیانخەمە ناو چالاکییە هەستی و خەونییەکانم.

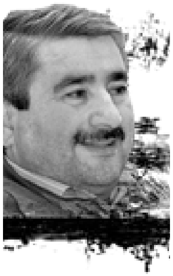

شیعر بۆ
من پەیامی
ڕاچڵەکاندن و
ئەو ئاگرەیە
قەت ڕووی لە
خامۆشی نییە،
تەواو بڕوام
پێی هێناوەو
ئەمەکداری بۆی،
دوژمنەکانم
لەناوەوەیاندا
لە ئاست ئەم
ئەمەکدارییەی من
داتەپیون، خۆیان
بە گوڕنەتەڵە
و چەوساوەی
دەقەکانم
دەبینن، منیش
لە شەڕە
بێفەڕەکان خۆم
پاراستووەو
فەرامۆشیان
دەکەم

نووسین کاتی هەستیاری تەمەنە، لە درەوشانەوەی شیعریی دۆنایدۆنی کەشوهەوای ئازادی بیرکردنەوە و خەونبینین دەبم، خەیاڵ و خەون و چەمکی سەرلەنوێ ژیانەوە لە پلەیەکی ئەفسوونیدا یارمەتیدەرمن بۆ کێشانی ئەو شتانەی کە چاوم نەیدبوون

ئەگەر ڕۆژێک بە هەست، دەستی نیانی هەتاوی شوێن لەخەو بە ئاگام نەهێنێت، وا دەزانم ئەو شەوە چالاکی هەستی و خەونی تێدا نەبووە.
شوێن لە دەقدا خەیاڵ و ڕوانین و خەونی شاعیر دایدەمەزرێنێ، جیاکارە لەو زەویەی ڕۆژانە بەسەریدا گوزەر دەکەیت. جیهانی خەونیش بەلای منەوە سەرنجڕاکێشترین جیهانی شیعرییە، لەبەر ئەوەی باسی ژیانی تەواو داماڵدراو لە فرت و فێڵ و بەدگۆیی و ئیرەیی و نیازخراپی و دڵڕەشی و کەمسەریی و ناکەسبەچەیی و تەواو ئازاد بە گشتگیری دەکات.

من شوێن دەنووسم، لەبارەی شوێنەوە نانووسم.

٩

ژیانی ڕاستەقینە،ئەو شتانەن، کە دەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی لێیان سەندوون، ئەم لێسەندنەوەیەش لەدەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی تەنیا لە ڕێگای خەونەوە دەبێت، کەواتە ژیانی ڕاستەقینە تەنیا لە خەوندا هی خۆمانە،ئازادی تەواوی لێوەردەگیرێت.
شێوازی خەونیم پەیڕەو کردووە، لە دەقی خەونیدا دەتواندرێت خودی شاعیر بناسرێ و ڕەنگەکانی ببیندرێن.
خەون، یاخیبوونی بە جەرگانە و دەنگی ناڕەزاییە لەکار و ڕووداوە نابەجێیەکانی دەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی.
لە خەوندا شاعیر پرسیار ئاراستەی ژیان و کۆمەڵگەو دەسەڵات دەکات، لە ڕێگای ئەم پرسیارکردنەشدا دەگات بە دۆزینەوەی گەوهەری مرۆڤ.
جووڵەی بەهێزی ناوەوەی شیعر لەتوانای دایە ڕاستەوخۆ کار بکاتە سەر ژیان و بیگۆڕێت.
خەونی نایاب دەبێتە زمان و شێواز و بابەتی نایاب، دەقەکانم دەقی خەونین، خەونیش وەک گیان و هاندەر، هەمیشە تێکەڵ بە شیعرییەتی دەقم دەبێت و هەستی شکۆمەندی لە مندا ڕسکاندووە.
ڕوانینەکانم دەخەمە ناو بازنەی خەونەوە، خەونە بەرجەستەکراوەکانیش پێویستیان بەوەیە دووبارە بیانهێنیتەوە ناو ژیان تا دەورو کارو چالاکیی خۆیان ببینن و پەتەوتر هاوبەشی لە گۆڕان بکەن.
لەبواری خەونبینیندا پشت بە چاودێری و سەرگەرمی خۆم دەبەستم لە پێکهاتەی دەقیشدا خەون ڕۆڵی بنچینەیی دەبینێت، ئامادەبوونی بەردەوامیشی لە ژیانی کەسایەتیمدا بەدیار کەوتووە.
خەون هەڵوێست و بۆچوونی ڕوونە بەرانبەر بە دیمەنی شڵەژاو و دیکتاتۆریەتی ژیان.

من پرسیار دەنووسم، لەبارەی پرسیارەوە نانووسم.

١٠

نووسین کاتی هەستیاری تەمەنە، لە درەوشانەوەی شیعریی دۆنایدۆنی کەشوهەوای ئازادی بیرکردنەوە و خەونبینین دەبم، خەیاڵ و خەون و چەمکی سەرلەنوێ ژیانەوە لە پلەیەکی ئەفسوونیدا یارمەتیدەرمن بۆ کێشانی ئەو شتانەی کە چاوم نەیدبوون.
لەناو شیعردا دەجووڵێم و بارودۆخی گیانیم ئارام دەبێت، سەیری تەواوی جیهان دەکەم، لەم سەیرکردنەمدا هیچ دەسەڵاتدارێک بوونی نییە، تەنیا ئەو خودایە نەبێت، کە پێوەندیم پێوەی بەهێزە و هەڵسووڕێنەری گیانیمە، ئامۆژگارییە ئاسمانییەکان هەمیشە لەبیرمدان و فەرامۆشیان ناکەم، هەستی ئایینیم بەرجەستەکردووە. نەک بابەتی ئایینیی، تا سنووری ڕەوا لە نووسەرە گەورەکان نزیک دەبمەوە

ڕوانینەکانم دەخەمە ناو بازنەی خەونەوە، خەونە بەرجەستەکراوەکانیش پێویستیان بەوەیە دووبارە بیانهێنیتەوە ناو ژیان

بەهرە و سرووشیان لێوەردەگرم، بەڵام ناچمە ناو ئەو بازنەیەی تایبەتە بە جیهانبینی و بڕوای ئەوان. خودی سادەو ساکار ژیاوی متەسەوف و سروشتخوازو خەونبین وەک بوونێکی گشتی تەماشای دەوروبەر دەکەن و لەناو جوانییەکاندا دەتوێنەوە. لەم توانەوە دڵئاگاییەدا هەست بە شتەکان دەکەن و دەگەن بە خود و غوربەتی ناخ و گیانی باڵا، لە ڕێگا ئەم گەیشتنەشەوە شاد دەبن بە دوایین پلەی دەروونڕۆشنی و شینایی سەرەتا و بێگەردکردنەوەی تا هەتایەی هەموو شتەکان.

من بێگەردی دەنووسم، لەپێناو بێگەردییەوە نانووسم.

١١

لە دەقی خەونیدا دەستەواژە لە ئازادکردنی مانا و بنیادی ڕستەدا هەمیشە لە سنوور بەزاندندایە.

دەقی خەونی دەستکەوتێکە لە ئەوپەڕی زمان و جیهانبینی ڕوون، دەربڕینە خەونییەکان پەنجەمۆری لەسەر داناون، شێوازی هەمەجۆر لە دەقی درێژدا بەکار دەهێندرێ، جۆرێک لە دەستکرد و دروستکردنی تێدا ڕەوایە، لەبەر ئەوەی پشت نابەستێت بە چرکەی تەقینەوەیەک، بگرە زنجیرە تەقینەوەی یەک لەدوای یەک و جووڵاندنی ڕابردوو و تێڕامانی لە مێژینەن لە کەشی نووسین دەگەڕێیتەوە سەریان و جیهانبینیی تێدا دەجۆشێت.

گونجاندن و لێک نزیککردنەوەی شێوازی شیعری ئازاد و شێوازی پەخشانە شیعر ئاست بۆ سنووربەزاندنەکان دەدۆزێتەوە. ماناکان لە هەناوی زمانەوە دەرپەڕیون، وێنە ڕاستەقینەکان لە هەست دەچن، هەندێ جار خۆیان ئاشکرا دەکەن، هەندێ جاریتریش ون.

لەم ونبوونەدا ژیان یەکپارچە دەبێتە گومان، لەو گومانەشدا شیعرییەت دەبێتە خوداوەندی سەرزەمینێکی لێوانلێو لە ڕازی نوێبەخش و جیهان بە باشی و چێژوەرگرتنەوە دەبینێت.

من گومان دەنووسم، لەبارەی گومانەوە نانووسم.

١٢

کەلەپوور بازنەیەکی نیمچە داخراوە، داهێنەر هەمیشە پانتاییەکی ڕوون و ئاماژەیەکی گرینگی تێدا دەکاتەوە بۆ پرسیار، پرسیار دروستکردن لە دەقدا، پێوەندییەکانی شاعیرە بە زمان و هەستەکانی ژیانەوە.

دەقی لە ئەزموونی مرۆڤی وریای لە ئاست چارەنووسدا خەمڵیو، خۆی لەو بیر و مانایانە دادەماڵێت، کە لەناو دەقدا یەقین دروست دەکەن، دڵەڕاوکێ و گومان دەستمایەی دەقی کراوەو خەونین.

کەلەپوور ئەگەر پانتاییەکی ڕوون و ئاماژەیەکی گرینگی تێدا نەکرابێتەوە بۆ پرسیار، یانی ڕابردوو، ڕابردووش وەستاوەو یەقینی تێدا زاڵە، بەهەموو توانامەوە هەوڵ دەدەم کەلەپوور وەک ڕابردوو وەرنەگرم، مەبەستمە بیکەم بە خەڵکی جیهانی ئەمڕۆ، خەڵکی جیهانی ئەمڕۆ بم، ئەمڕۆ شتێکی تەواو بیندراو و زاندراو و وتراو نییە. ئایندە بێئامانترین سەرچاوەی نیگەرانی و دڵەڕاوکێی ئەمڕۆیە، ئەو ئەمڕۆیەی ئایندە تێیدا کەرەستەیەکی خاوە، ملکەچی توانایەکانمان نییە.

من ئاماژە دەنووسم، لەبارەی ئاماژەوە نانوسم.

١٣

نووسینی واقیعی بیندراو لێکەوتنەوەی زەینی ئارام و خۆشنوودییە، بەڵام دەقی خەونی، لێکەوتنەوەی

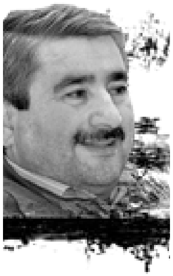

لەناو شیعردا دەجووڵێم و بارودۆخی گیانیم ئارام دەبێت، سەیری تەواوی جیهان دەکەم، لەم سەیرکردنەمدا هیچ دەسەڵاتدارێک بوونی نییە، تەنیا ئەو خودایە نەبێت، کە پێوەندیم پێوەی بەهێزە و هەڵسووڕێنەری گیانیمە

وشەی دایە و بابە گەشترین و بەهێزترین شیعرییەتیان تێدایە، واتایەکی ڕاستەقینەی بەردەوامین، ژیان بە ئەمانەوە خۆشحاڵ و پەیوەستە، لەوێوە دەست پێدەکات، واتە لە شیعر خۆیەوە، ژیان خۆی جووڵێنەری خودی شیعرە

زەینی شڵەژاوە. زەینی ئارام حەز بە خوێندنەوەی ئەو نووسینە دەکات، زەینی ئارام نووسیویەتی، زەینی شڵەژاویش حەز بە خوێندنەوەی ئەو نووسینە دەکات، زەینی شڵەژاو نووسیویەتی.

لەدەقی خەونیدا هەست دەدۆزرێتەوە، هەستیش زەمینەیەکی لەبارە بۆ بەرهەمهێنانی شیعرییەت، خەون کردەیەکی هەستییە لەوەی کردەیەکی عەقڵی بێت، لەگەڵ ئەمەشدا بنچینەی خەون هەست و واقیعە، بەڵام واقیع بەو شێوازە نا، کە دەبیندرێت، واقیع بەو شێوازەی هەست لە دەقی پەتیدا ئامادەی دەکات، لەم بارو کەشەدا خەون هێزی خەیاڵ لە نووسیندا بەرز دەکاتەوەو کار لەسەر لایەنە شاراوەکانی چارەنووسی مرۆڤ دەکات.

من شاراوە دەنووسم، لەبارەی شاراوەوە نانووسم.

١٤

ژیان لەهەموو دنیادا، جۆرێک چوونیەکی تێدایە، دەگونجێ شاعیر نەریتی هەموو دنیا لە دەقدا بکات بە هی خۆی، وەک بیرو ماناش لەشیعردا نیمچە نزیکییەک لەنێوان نەتەوەکاندا ئەگەر هەبێت ڕەوایە، بەڵام شیعرییەت لە زمانی نەتەوایەتیدایە. مانای وێنەی شیعری لە ترپەو ئاوازدا کۆ دەبێتەوەو لە ئەوپەڕی زماندا دەڕسکێ.

زمان هەڵگری بیرو ڕاکانی نەتەوەیە، شاعیریش لە ڕێگای زمانەوە جوانییەکانی نەتەوە ڕادەگەیەنێت، نووسین بە زمانی نەتەوە ئینتیمای نووسەرە بۆ نەتەوەکەی، بەکارهێنانی زمان دەبێتە ناوەند و سەربەخۆیی داهێنان و ئینتیمابوون وەردەگرێت، زمانی درەوشاوە و جووڵەدار لە دەقدا یانی گەشەسەندوو و داهێندراو و درەوشاوە و ڕسکاو. دۆزینەوە لە ڕێگای خوێندنەوەوە، بە بەهرەمەندی نووسەر وەردەگیرێ، من کە لە دایکبووم و هاتمە ناو قسەکردن، وشەی مردنم نەدەناسی و نەمدەزانی دەلالەتی چی دەدات، لەخوێندنەوەدا گەیشتم بە دەلالەتی و ئاسۆکانیم ناسی و بەهرەم لێوەرگرت، چوومە ناخی وشەکە و وشەکەش هاتە ناو ناخی من و بووین بە هاوتای یەکتری.

ئەو بەچاوی منی ڕوانی و منیش بەچاوی ئەو جوانییەکانی ژیانم بژارد، دواتر لەگەڵ بینینی مەرگی باوکم گونجاندم و هێنامە ناو زمان و نووسین.

وشەی دایە و بابە گەشترین و بەهێزترین شیعرییەتیان تێدایە، واتایەکی ڕاستەقینەی بەردەوامین، ژیان بە ئەمانەوە خۆشحاڵ و پەیوەستە، لەوێوە دەست پێدەکات، واتە لە شیعر خۆیەوە، ژیان خۆی جووڵێنەری خودی شیعرە.

من ناسین دەنووسم، لەبارەی ناسینەوە نانووسم.

١٥

ئەرکی شاعیر ئەوەیە گۆڕان لە ڕوانین و نەریتی باوی کۆمەڵگا دروست بکات، واتە شۆڕشگێڕبێ لە ڕوانین و گۆڕینی چێژ بۆ جوانی. کە جوانیشی خۆشەویست کرد لەناو کۆمەڵگەدا، واتە تەواوی ژیانی خۆشەویست و پەسندکردووە.

شۆڕشگێڕیش بەشێکە لە ژیانی پەسندکراو، بەڵام بیری توندوتیژیی ناڕەوا، یان سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی لەدەقی شیعریدا هۆی خنکێنەری فەزاو هونەری پەتییە.

بیری توندو تیژیی سیاسی شیعری هەڵچووندار بەرهەم دێنێت، هەڵچوونیش گرینگی بەهۆیەکانی لێکدانەوەی توندوتیژی و زەبروزەنگ نادات، بگرە دەیانخاتە ڕوو.

شیعری هەڵچووندار، بەرهەمی بارودۆخی شڵەژاوە، کە جوانیی تێدا بزرکراوە

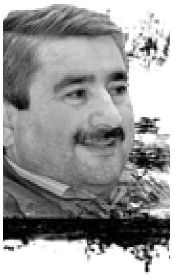

قسەمان لە هەڵچوونی گیانی نییە، کە سووتان دروست دەکات و دەبێتە بەرهەمهێنەری شیعری ڕۆمانسی هەستی و درەوونرۆشنی تەسەوف.
شیعری تێڕامان، بەرهەمی بارودۆخی ئارامە، کە جوانی تێدا خەملێندراوە.
شیعری هەڵچووندار، بەرهەمی بارودۆخی شڵەژاوە، کە جوانیی تێدا بزرکراوە.
شیعری هیچ نەتەوەکیش بە هەڵچووندارى ناگا بە غوربەتی ناخ و گیانی باڵای خۆی و مەزنایەتی وەرناگرێت.

من تێڕامان دەنووسم، لەبارەی تێڕامانەوە نانووسم.

١٦

هیچ ئاستێکی جیاکار لەنێوان هەقیقەتی گەورەو داهێنراوی گەورەدا نابیندرێت، هەمیشە نووسراوی داهێندراو لە باسکردن و ڕووداوی بیندراو و بیستراو بەهێزتر و کاریگەرترە.
بەشێک لە بەشە کاریگەرەکانی ئەدەب، ڕەخنەیە، ڕەخنەش لە کرۆکدا هۆیەکە بۆ گەیشتن بە ئاکامی بیری پێگەیشتووی دەق و خستنە ڕووی پێکهاتە زیندووەکانی بەرزی شێواز، هەروەها ناوەندی کارکردنی دۆزینەوەی داهێنانیشە، ئەو بۆچوونانەی لەبیرو شێوازی دەقەکەدا بەدەستیان دەهێنێت ئاراستەی دەقەکەیان دەکاتەوە و گوتاری خۆی دادەمەزرێنێ، ئەو ڕەخنەگرەی توانی گوتاری تەریبی خۆی لەگەڵ کارە ئەدەبییە داهێندراوەکاندا دابمەزرێنێت، دەروونێکی بێگەرد و ئاشقە.
ڕەخنە، دەق بە ناسنامەی کراوەی ڕوون لەسەر هەرەمێکی دۆزراوەی ناوەند ڕادەگرێت و پرۆژەی دامەزراندنی پێشنیار دەکات، پێویستە دەروونی بێگەرد و ئاشق بەجێی بهێنێ و کاری لەبارەوە بکات، نەک دەروونی لێخن و نەخۆش.
دەروونی بێگەرد و ئاشق، بینینی ڕەخنەیی تێیدا ئاشکرایە، سۆراغکەری نووسین یارمەتی دەدا و ئامانجە بۆ ئاشناکردنی.
دەروونی لێخن و نەخۆش، بینینی ڕەخنەیی تێیدا بزرە، سۆراغکەری نووسین چەواشە دەکات و هۆیە بۆ بەلاڕێدا بردنی.

من پێکهاتە دەنووسم، لەبارەی پێکهاتەوە نانووسم.

١٧

خۆمم وەک خودێکی بیرکەرەوە لەناو خەیاڵ و فەنتازیای دەقەکانمدا، هەموو بنەماکانی ئەم خۆدەربڕینەشم لە جووڵەی دەقەکانی خۆمدا دۆزیوەتەوە. دیتنی منی بۆ شیعر بەڕوونی تێدا دەبیندرێت، شێوازی گێڕانەوەی خەونم وەک بنیاد و جووڵێنەری نووسین وەرگرتووە، زمانیش وەک دامەزرێنەر و بەشێکی زیندووی دەقی کراوەو خەونی.
هونەری کۆلاژ و هەڵڕشتن و بەدوایەکداهێنانی وێنەی جۆراو جۆر، یان هێنانەوەی وێنە لەدوای وێنە دەبێتە هۆی ئارامی و ئاگری زیندووی گیانی و زەینی خوێنەر.
جۆرێک پەرتی و بایەخنەدان بە یەکێتی بابەتم وەک ڕەگەزی کتوپڕی پەیڕەو کردووە، ئەم هونەرەش لە شیعری کلاسیکی کوردییەوە فێربووم، لەشیعری کلاسیکی یەکێتی بابەت نییە، بگرە یەکێتی دێڕ هەیە، من ئەم یەکێتی دێڕەم گۆڕیوە بۆ یەکێتی وێنە، لێچوون و لەوچووشم گۆڕیوە بۆ هێما و ئاماژە، هەروەها مۆسیقا و ترپە و ئاواز لە شیعری کلاسیکیدا لە کێش و سەروا و بڕگەوە دەبینرێت، لای من جووڵەی وشە تێکەڵ بەیەکتر دەبن. مۆسیقا

خۆمم وەک خودێکی بیرکەرەوە لەناو خەیاڵ و فەنتازیای دەقەکانمدا، هەموو بنەماکانی ئەم خۆدەربڕینەشم لە جووڵەی دەقەکانی خۆمدا دۆزیوەتەوە. دیتنی منی بۆ شیعر بەڕوونی تێدا دەبیندرێت، شێوازی گێڕانەوەی خەونم وەک بنیاد و جووڵێنەری نووسین وەرگرتووە، زمانیش وەک دامەزرێنەر و بەشێکی زیندووی دەقی کراوەو خەونی.

لە دژوارترین کاتدا، کە زەبرو زەنگی واقیع و دەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی ویژدانم دەڕەنجێنن. وەک منداڵێکی هەست بە شاڵاوی تۆقێنەرکردوو، کتێبخانەکەم بە دڵنیاترین قەڵای پارێزگارکار دەزانم، لەناویدا ئاهی پشتیوانی و بەرگریم پێدادێت و پشووی ویژدانم خۆش دەبێت، هەست دەکەم پارێزراوم، هەروەها وەفادارترین و جێی بڕواترین ئەنوا، ئەنوای خەونە، هەر فەرامۆشیی ئەو ئەنوایە بوو، هەڵیبژاردم بۆ نووسین

و ترپە و ئاواز پێک دەهێنن.

من ڕەگەزی کتوپڕی دەنووسم، لەبارەی ڕەگەزی کتوپڕییەوە نانووسم.

١٨

سەرنجدانی هیچ شتێک بۆ بەهرەمەند لەسوودوەرگرتن بێبەش نییە، هەر شاعیرێکیش لە ژیانی ڕۆژانەیدا زۆر بڵێ بوو، زوو سەرنجەکانی دەربڕی نەیهێشت بارەکانی بگەن بە باری تێڕامان و ناخ ڕوونبوونەوەو جیهانبینی و بەهرە خەملاندن، درکاندنی. بێگومان کارەکەی وەک نووسراوی ئاسایی پڕە، بەڵام وەک نووسراوی داهێندراو بەتاڵە، چونکە نووسراوی داهێندراو تەنیا بە تێڕامان و ناخ و ڕوونبوونەوە و جیهانبینی و بەهرە خەملاندن مەزنایەتی وەردەگرێت. شتە بیندراو و هەستپێکراوە بەسوودەکان پێش ئەوەی لەنووسین جێگایان بکاتەوە بەسەر قسەکردن دابەشیان دەکات.

لەم بارەدا بەهۆی قسەکردنەوە هۆشیارمەندی نووسین لەدەست دەدا، یان بەردەوام بەپەلە قسە بۆ دیاردە سروشتییەکان هەڵدەڕێژێت، کە شیعر بێدەنگییەکی خوداییە، ناهێڵێت ئەم بێدەنگییە خوداییە ئەم بە قسە بێنێ، یان بە ئاماژە و نەرم نادوێت، بگرە بە تەواوی هێزی دەمی بەڕەڵڵا دەکات و بارەکانی بێدەستمایەی نووسراوی داهێندراو بەتاڵ دەبن.

من بێدەنگی دەنووسم، لەبارەی بێدەنگییەوە نانووسم.

١٩

کتێبخانە کەسایەتیی نووسەرە، من وەک بارستاییەک هێندە بەفری کتێبم لەسەر کەوتوون، بەهرەی ئەو کتێبانەم چۆڕاوەتە هۆشیاری و کەڵلەسەر تا وەک کانییەک لەژێر گرانایی ئەم بەفرەدا، کە هاندەری گیانە دەربووم و جۆگەلەم هاوێشت.

لە دژوارترین کاتدا، کە زەبرو زەنگی واقیع و دەسەڵات و سیستەمی دیکتاتۆری سیاسی ویژدانم دەڕەنجێنن. وەک منداڵێکی هەست بە شاڵاوی تۆقێنەرکردوو، کتێبخانەکەم بە دڵنیاترین قەڵای پارێزگارکار دەزانم، لەناویدا ئاهی پشتیوانی و بەرگریم پێدادێت و پشووی ویژدانم خۆش دەبێت، هەست دەکەم پارێزراوم، هەروەها وەفادارترین و جێی بڕواترین ئەنوا، ئەنوای خەونە، هەر فەرامۆشیی ئەو ئەنوایە بوو، هەڵیبژاردم بۆ نووسین.

خەون لە چارنووس دەپرسێت، بۆ ئەوە خەون دەبینم ڕووبەڕووی ئەو پرسیارە گرینگە ببمەوە سەرسامی چییە، یان من کێم، یان کەسەکانی ناو بەهەشت و دۆزەخ خۆشی و ئازارەکانیان چین.

پتر لە هەرکتێبێک قەرزاری خەونبینینی خۆمم، خەونبینیشم تاکە بەشێوازی کۆ، هەمیشە لە نووسیندا من کاتی نووسینم، نووسین کاتی من نییە، کە کاتێکی زۆر بزرو تایبەت و هەستیارە، بەردەوام خەونەکانم دێنە ناو چرکەکانی نووسین، فریشتەی پەیامگەیەنەر هاوڕوانین و هاونووسین و هاوخەونبینینم دەبێت و ڕێنوێنی ڕژانی گیانم دەکات.

دوای تەواوبوونی یەکەمین ڕەشنووسیش بۆ ماوەیەکی دوورو درێژ ڕادەمێنم و بیردەکەمەوە بۆ چەند هەفتەیەک پشوو دەدەم، دواتر دەگەڕێمەوە سەر ڕەشنووسەکەو پاکی دەکەمەوە، ناونیشانی بۆ دادەنێم، ناونیشان وەک ڕووناکییەکی تیژتێپەڕە بۆ ڕۆشنکردنەوەی پانتایی و بنیاد و جووڵەکانی

شیعری هەڵچووندار، بەرهەمی بارودۆخی شڵەژاوە، کە جوانیی تێدا بزرکراوە

ناوەڕۆک و ناساندنی دەق، چونکە بەهۆی ناونیشانەوە نووسین و بینینی نووسەر پێشکێش دەکرێت،کرۆک و دەلالەتی دەقەکە دێتە بەر بیرو خەیاڵی خوێنەر.

من چارەنووس دەنووسم، لەبارەی چارەنووسەوە نانووسم.

٢٠

کۆمەڵێک حیکمەت و گیانی پەتی و بیرو مەودای ئێستێتیکیم لە کەلەپوور و ڕۆشنبیریی کوردی بۆ ماوەتەوە، نموونە: لە حەیران خاڵبەندی پەیڕەو نەکراوە، سەربەندو ناوبەندو کرانەوەی دوابەند هەیە.

بەگوێگرتن و هۆشیارییەکی ڕاستەقینەی ترپەو ئاواز هەستی خاڵبەندی لای حەیرانناس دروست دەبێت، هەروەها لە شیعری میللیی کوردی و شیعری کلاسیکی خاڵبەندی پەیڕەو نەکراوە، پەیڕەو نەکردنی خاڵبەندی لای من نەزانین نییە، بگرە وەک مەبەست و هونەر گەڕانەوەیە بۆ هەستی سەرەتایی کوردی و ڕەسەنایەتیی کەلەپوور.

لە سپێتیی کاغەزو دابەشکردنی وێنەدا هەست و نیشانەکانی خاڵبەندی لە ئاستەکانی دەربڕین لە خەیاڵ و زەینی خوێنەری خود وریا دەستنیشان دەکەم.

من زەین دەنووسم، لەبارەی زەینەوە نانووسم.

٢١

تێگەیشتن و تێنەگەیشتن هیچ لە ئارەزووی من ناگۆڕێ بۆ ئەدەب، لە هێڵە گشتییەکانی هونەری خودایی و سامانی ژیان و ڕەگەزەکانی شێوەکاری .....تاد، خەیاڵ ئامادە دەکەم، لەسەر هەر شەش هەست کاری پێدەکەم و دەیخەملێنم. شێوەکاری بەشێک نییە لە سامانی جوانی، بگرە خاوەنی سامانی جوانییە، شێوازیشی ناوەندی سرووش و ئاماژە وەرگرتنە بۆ تەواوی هونەرەجوانەکان.

هێڵ و خاڵ و بۆشایی و سێبەر و ڕووناکی و دووری و نزیکی و فیگەرو هارمۆنیەتی ڕەنگەکان لە بەرهەمی ئەدەبی مندا دیارو نادیار ئەدگاریان درەوشاوەیە و بەکاربردراون.

شیعریش گەیشتووە بە چڕبوونەوە لە ڕۆشنایی و سەداسەد کردارێکی بەرهەمهاتووی جوانییە، جاروبار ڕووبەڕووی ئەم بارە بوومەتەوە لەکاتی گەرمەی نووسیندا مەبەست و نیازەکان دژوار دەبن، ڕوون و ئاشکرا دۆخی نووسین وەرناگرن، دادەمێنم، سکێچ دەکێشم بە سرووش و ئاماژە وەرگرتن لە سکێچەکان دەگەڕێمەوە دۆخ و باری سەرەتایی نووسین. مەبەست و نیازەکان بە ڕوونی و ئاشکرا دەدوێنم و شێوازێک بۆ ئەوپەڕی زمان و ئامرازەکانی دەربڕین پێشنیار دەکەن.

من جوانی دەنووسم، لە بارەی جوانییەوە نانووسم.

٢٢

لە تاکیدا نووسەر لەهەقیقەتی ژیان دەپرسێت و سەربەخۆیە، سەربەستی تەواوی لە جۆری بیرکردنەوە و خۆ دەربڕیندا دەستکەوتووە، ویژدانی لەبڕیاری گوتن و هێزی شێوازدا ئاسوودەیە، سەرچاوەکانی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ئازادی و ئازاییەی خۆی بەخۆی داوە، پرسیوەتی: من بیرکەرەوەیەکم شوێنم لە ژیاندا چییە. نابم بە داماوی هیچ شێوازو گرووپێک، سەردەمی گرووپ و قوتابخانە شیعرییەکانیش بەسەرچوون، ئێستا سەردەمی شاعیری تاکە.

من سەرچاوە دەنووسم، لەبارەی سەرچاوەوە نانووسم.

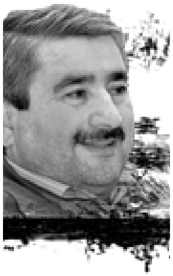

پتر لە هەرکتێبێک قەرزاری خەونبینینی خۆمم، خەونبینینیشم تاکە بەشێوازی کۆ، هەمیشە لە نووسیندا من کاتی نووسینم، نووسین کاتی من نییە، کە کاتێکی زۆر بزرو تایبەت و هەستیارە، بەردەوام خەونەکانم دێنە ناو چرکەکانی نووسین، فریشتەی پەیامگەیەنەر هاوڕوانین و هاونووسین و هاوخەونبینینم دەبێت و ڕێنوێنی ڕژانی گیانم دەکات

ئەزموون

٢٣

شاعیری ئەزموندار کار لەناو مانای ئامادەکراو ناکات، ئاماژەکان دەجوولێنێ تا ئاستی پەرجوو دروستکردنیش سادە دەبێتەوە، لەسادەبوونەوەیدا دەگات بەخۆ دەربڕین و چێژی بوون، تەنیا مرۆڤە هەستیارەکانی ناو کۆمەڵگە بایەخ بە شیعرو درەوشانەوەی گیانی دەدەن، هەستیارەکان خاوەنی دەروونێکی ڕەنگاو ڕەنگی ئاشتی ویستن.
دەڵێی بەندەیەکی خودایی و سووتاوێکی پاکبووەوەم لەهەموو شتەکاندا، خەونی سادە دەبینم، سروشتی کەسایەتیم وا هەڵکەوتووە لە دانیشتندا کەم بدوێم، گوێ بۆ گفتوگۆی دەوروبەر ڕابگرم، بێ ئەوەی خۆم ئەو بێدەنگییەم وەک پلان بۆ ژیانم نەخشەڕێژ کردبێت، خۆی لەگەڵ قۆناغەکانی ژیانم هاتووە و لە دایکبوون و خودا بەخشیویانە.
بێدەنگی و کەمدوویی بووەتە بەشێکی سەرەکی لە ژیانم. زۆر گرفتیشی بۆ ناومەتەوە، چاوناسی وام لێ ڕاست هاتووە دوور، زۆر دوور لەوەی هەڵسوکەوتی لەگەڵمدا هەبێت و تێکەڵ بە کەسایەتیم بووبێت، تەنیا بەهۆی ئەم کەمدووییەوە ڕقی ئەستووری لێم هەڵگرتووەو قسەی لەبارەمەوە هەڵبزڕکاندووە، بێ ئەوەی هیچ بارو بوارێکی بۆ هەقیقەتیش هێشتبێتەوە.
وا هەست دەکەم لە بێدەنگیدا بەکرۆکی بوون دەگەم، یان بوون نهێنییەکانی خۆیم بۆ دەدرکێنێ، خەونیش بە ئامرازێک دەزانم بۆ باش حاڵیبوون لە هەقیقەت و واقیع.

من کرۆک دەنووسم، لەبارەی کرۆکەوە نانووسم.

٢٤

شیعری نەوەی پێشە من هەرچییەک بووبن بەڕێزەوە لە کتێبخانەکەمدا پاراستوومن، کە زۆرینەشیان یەکبینی و یەک هەستپێکردن و واقیعی هەڵچووندارن، بەلای منەوە جێگای مانەوەن، وەک نووسین و بەرهەمی نەتەوە شیاوی بە گەورەیی تەماشاکردنن، ئەگەرچی لەبیری مندا کاریگەرییەکی وایان جێ نەهێشتووە و نەبوونەتە ناوەندو مایەی سوودبەخشین و جووڵاندنی یادگە تا بەردەوام وەک خەیاڵی جوانی گەشتم دووبارە بکەنەوە.
ئەوان شیعریان ستوونی بینی، یان بە ئاست و ئاراستەی بەرزبوونەوە، یان بە ئاست و ئاراستەی نزمبوونەوە، بۆ جیاکاربوون و خۆتازەکردنەوە بە لێزیادبوونی ستوونی و ئاسۆیی و بازنەیی بینیم، بە یەکەمبینین و هەستپێکردنێکی تەنک کەشی نووسینم بۆ ناڕەخسێ و ناچمە ناوی.
بینین و هەستپێکردن لەگەڵ فەنتازیاو خەون دەخەملێنم، دواتر وەک ئەزموونێک لە هەناوی گشتی سەرهەڵدەداو دەبێت بە بوونێکی خاوەن قەبارەی شیاو، هارمۆنیەت و هێز دەبەخشێتە کارەکانی ترم.

من کەش دەنووسم، لەبارەی کەشەوە نانووسم.